

Rammeplan for fritidshjemmet på Steinerskolen i Arendal

Innhold

Innledning	2
1. Satningsområder	3
1.2 Vennskap	3
1.3 Lek	4
1.4 Læring	4
2. Aktiviteter	5
2.1 Fysiske aktiviteter	6
2.2 Kulturaktiviteter	6
2.3 Måltid	6
3. Samarbeid Fritidshjemmet-Hjem	7
4. Ledelse av Fritidshjemmet	7

Innledning

Skolefritidsordningen (SFO) er en viktig sosial arena for mange barn. Steinerskolen i Arendal skal ha et fritidshjemtilbud som er inkluderende, møter barna og foreldrenes forventninger og som sikrer en høy grad av tilfredshet med ordningen.

Hensikten med rammeplanen for fritidshjemmet er å gi retning for innhold, organisering og utvikling av kvalitet. Den gir grunnlag for utvikling og oppfølging ved fritidshjemmet. Rammeplanen gir informasjon til barn og foresatte om hva de kan forvente av fritidshjemmet og gir føringer for samarbeid hjem – fritidshjemmet.

Opplæringslovens kapittel 9a om elevenes skolemiljø gjelder også for SFO, bortsett fra de unntakene som følger av §9a-1. Kapittel 9a handler om retten til et trygt og godt fysisk og psykososialt miljø og plasserer ansvaret for barnas trygghet hos de voksne. I et godt psykososialt miljø er personalet aktive og støttende til stede i barns relasjoner og samhandling med andre. Dette bidrar til å forebygge diskriminering og mobbing og hindrer at uheldige handlingsmønstre får utvikle seg. Fritidshjemmet må ha kompetanse til å oppdage, stoppe og følge opp uønskede holdninger og handlinger både hos voksne og hos barn. Fritidshjemmet er i likhet med skolen forpliktet av opplæringsloven til å arbeide systematisk med barnas skolemiljø.

I rammeplanen beskrives de valgte satsingsområdene for fritidshjemmet som er vennskap, lek og læring. Disse belyses i rammeplanen gjennom et barne- og voksenperspektiv. Satsingsområdene skal være bærebjelkene på fritidshjemmet. Vennskap er viktig i barns liv. Det å kunne skaffe seg en venn og å være en venn er en viktig ferdighet, som gir barn trygghet og en opplevelse av tilhørighet. Leken har egenverdi og er samtidig en arena for utforskning, utprøving og mestring. Læring skjer gjennom aktivitet og samhandling med andre i et sosialt fellesskap, og gjennom aktiviteter og lek skal barn oppleve mestring. På fritidshjemmet skal det være aktiviteter og innhold som er tilpasset barna ut fra alder, interesser og forutsetninger. Rammeplanen sier hvilke aktiviteter fritidshjemmet skal tilby og hva som er målsettingen og kjennetegn på en god og ønsket praksis. Slik skal vi sikre at kvaliteten på tilbudet ved fritidshjemmet er god og gjennomgående.

Rammeplanen er delt inn i fire hovedområder.

Kapittel 1 gir en gjennomgang av satsingsområdene for fritidshjemmet, vennskap, lek og læring og hvordan fritidshjemmet skal jobbe med disse satsingsområdene.

Kapittel 2 beskriver aktivitetsområdene som er virkemidler for å ivareta de overordnede satsingsområdene.

Kapittel 3 omhandler samarbeid mellom hjem - Fritidshjemmet og fritidshjem og skolens ledelse med beskrivelse av god praksis på områdene.

Kapitel 4 omhandler ledelse og organisering

1. Satsingsområder

Formålet med Sfo går fram av §13-7 i opplæringsloven som sier at «Kommunen skal ha et tilbud om skolefritidsordning før og etter skoletid for 1.-4. årstrinn. Skolefritidsordninga skal legge til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter med utgangspunkt i alder, funksjonsnivå og interesser hos barna. Skolefritidsordninga skal gi barna omsorg og tilsyn. Barn med funksjonsnedsetting skal gis gode utviklingsvilkår. Areala, både ute og inne, skal være egnet for formålet».

Satsingsområdet for fritidshjemmet ved steinerskolen i Arendal er «Vennskap, lek og læring». Barnas kompetanser skal fremmes gjennom vennskap, lek og læring, og tilbudet skal kjennetegnes av høy kvalitet og kompetente medarbeidere. SFO er forpliktet til å skape et godt fysisk og psykososialt miljø for alle barn. I SFO skal mangfold synliggjøres, verdsettes og fremmes. Samtidig skal SFO gi felles erfaringer og synliggjøre verdien av fellesskap, der alle barn skal oppleve tilhørighet. dette kapittelet vil hvert av satsingsområdene først begrunnes og deretter synliggjøres fra henholdsvis voksen- og barneperspektivet.

1.2 Vennskap

- Vennskap og fellesskap på fritidshjemmet er en viktig sosial arena for mange barn. Vi må tilrettelegge for at barn opplever forutsigbarhet, stabilitet og trygghet i møte med kompetente ansatte. Dette gir et godt grunnlag for læring og mestring. Alle barn skal føle seg sett og anerkjent for den de er, og barna skal oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på.
- Gjennom støttende relasjoner lærer barn å vise omsorg og empati, ta andres perspektiv og handle kompetent i en sosial kontekst. De lærer turtaking og samspill. Dette bidrar til grunnlaget for en realistisk og sunn selvfølelse og barna mestrer gradvis å ta ansvar for eget liv.
- Vennskap og fellesskap handler om barnas psykososiale miljø på skolen og fritidshjemmet. Deltakelse på fritidshjemmet gir felles opplevelser og referanser, og gjennom lek møter barna utfordringer og problemstillinger som innbyr til felles oppgaveløsning og samhandling. Barns vennskap er et viktig grunnlag i den sosiale utviklingen. Godt vennskap gir en opplevelse av å være betydningsfull og respektert,

de opplever glede og samhørighet. De lærer balansen mellom omtanke for andre og ivaretagelse av seg selv, noe som er selve kjernen i sosial kompetanse.

- Gjennom vennskap og fellesskap utvikles kompetanse i å kommunisere, samhandle og delta fellesskapet. Slik kompetanse er en viktig forutsetning for en fremtidig og aktiv deltakelse i samfunnsfunnet.
- På fritidshjemmet skal det skapes respekt for at mennesker er forskjellige. Barna skal øve seg i å se en sak fra flere synsvinkler, kunne reflektere over egne og andres følelser, opplevelser og meninger og lære å løse konflikter på en fredelig måte.

1.3 Lek

- I leken stimuleres barns kreativitet, fantasi, innlevelse og kommunikasjon, samt evnen til samarbeid og problemløsning. Gjennom lek får barn mulighet til å uttrykke og bearbeide opplevelser, følelser og erfaringer. Leken gir mulighet til å utforske og utfordre evner og anlegg, samt oppleve mestring, både sammen med andre og alene.
- Barns erfaringer og engasjement gir inspirasjon til leken og barna skal være aktive i utformingen av lekens innhold og rammer. Gjennom leken skal barna oppleve at deres kompetanse og erfaringer har verdi.
- Barn leker på ulike måter ut fra alder og utvikling. På fritidshjemmet skal barn møte et lekemiljø som er tilpasset deres interesser, alder og forutsetninger. Barnets lek er indre motivert, en drivkraft for utvikling av kompetanse og en forutsetning for lystbetont og livslang læring.
- På fritidshjemmet skal det være rom for ulike typer lek. Det skal legges til rette for en god balanse mellom den spontane frie leken og den organiserte.
- Leken kan ha et pedagogisk formål som for eksempel å utvikle barnas språklige eller motoriske ferdigheter.
- Barn har ulike forutsetninger og ulik erfaringsbakgrunn. Personalet skal fremme et inkluderende lekemiljø som gir alle like muligheter til å delta. Mangfold skal brukes som en ressurs, slik at alle kan oppleve å være betydningsfulle for fellesskapet.
- Den inspirasjonen som fritidshjemmet legger til rette for gjennom felles opplevelser og lekemateriell skal sees i sammenheng med det enkelte barns og barnegruppens erfaringsbakgrunn. Dette bidrar til at barn opplever at deres kompetanse gis verdi, samtidig som leken fungerer som en arena for utvikling av vennskap og fellesskap. Tilrettelegging av lekemiljø har betydning for fritidshjemmets sitt læringsmiljø.

1.4 Læring

- Barns læring tar utgangspunkt i hvordan de opplever verden. Læring konstrueres og utvikles av barnet i møte med sine omgivelser. I denne forståelsen er læring en

kontinuerlig prosess. Det vil si at læring skjer gjennom aktivitet og samhandling med andre i et sosialt fellesskap.

- Gjennom vennskap og lek skal fritidshjemmet fremme barns kompetanser som omfatter ulike områder som også er relevant på fritidshjemmet, som for eksempel kommunikasjon og samarbeid, kreativitet og innovasjon og kritisk tenking og problemløsning.
- Et godt grunnlag for livslang læring er at barnet gis rom til å følge sine initiativ og interesser. Når barnets undring, nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær anerkjennes og stimuleres, konstruerer barnet kunnskap og ser nye sammenhenger, for eksempel i overganger mellom ulike typer lek og kontekster, fra inne til uteaktiviteter og fra fri lek til organisert lek. Slike erfaringer gir barnet en følelse av mestring, egenverd og tiltro til egne evner. En viktig del av barnets læring er også å møte utfordringer og håndtere motstand. I en atmosfære preget av glede, vennskap og fellesskap opplever barn trivsel, trygghet og gode betingelser for læring og utvikling.
- Personalets oppgave i forhold til barns læring handler om å ta utgangspunkt i barnets perspektiv og undring, samtidig som de skal vekke barnets interesse.
- Barn og foresatte skal oppleve at det er sammenheng i barnets helhetlige læringsløp. For mange er fritidshjemmet det første møtet med skolen, og det er derfor viktig å sikre en god overgang mellom barnehage og fritidshjemmet. Samarbeidet mellom barnehage og skole bør styrkes, og personalet skal tilrettelegge slik at barna i overgangen opplever trygghet og får knytte bånd til trygge og stabile voksne på fritidshjemmet. Gode relasjoner og en trygg tilknytning er viktige forutsetninger for læring og mestring.

2. Aktiviteter

Aktiviteter og innhold på fritidshjemmet skal tilpasses barna ut fra deres alder, interesser og forutsetninger samtidig som medinnflytelse over egen fritid sikres. Barnets interesser skal ivaretas og barnets perspektiv skal høres og anerkjennes. Aktivitetsområdene er virkemidler for å jobbe med de overordnede satsingsområdene.

2.1 Fysiske aktiviteter

- Fritidshjemmet bør ha gode betingelser for å legge til rette for å utvikle gode vaner for fysisk aktivitet – både gjennom fri lek og i mer organiserte former. Regelmessig og variert fysisk aktivitet er avgjørende for barn og unges vekst og utvikling og kan gi bedre selvbilde, bedre sosial tilpasning, økt tro på egen mestring og økt trivsel. Det å bli vant med å være aktiv og kjenne på glede ved å bruke kroppen, kan føre til at fysisk aktivitet blir en vane gjennom hele livet.
- Positive opplevelser skal vektlegges fremfor prestasjon. Aktivitetene må differensieres ut fra barnas alder og forutsetninger.
- De ansatte legger til rette for fysisk utfoldelse gjennom fri og organisert lek inne og ute.
- De ansatte legger til rette for friluftsliv ved aktiv bruk av natur og nærmiljø på ulike årstider.

2.2 Kulturaktiviteter

- Fritidshjemmet skal legge til rette for et bredt spekter av aktiviteter, som for eksempel sang, musikk, dans og teater. Gjennom å tilrettelegge for slike aktiviteter skal barna få mulighet til å reflektere, være nysgjerrige, kreative, skapende og bli kjent med ulike kulturers uttrykksformer.
- Barnas egen kultur og lek må ivaretas gjennom aktiv medvirkning. Det må legges til rette for at barna får utforske sine interesser og utfolde seg gjennom bruk av fantasien og fritt skapende arbeid.
- Kunst- og kulturaktiviteter må tilrettelegges slik at barna opplever medbestemmelse og medvirkning.
- Aktivitetene må differensieres ut fra barnas alder og forutsetninger.
- De ansatte legger til rette for deltakelse i varierte kunst- og kulturaktiviteter i samarbeid og lar barna utforske og delta i kunst og kulturaktiviteter.
- De ansatte legger til rette for at barna har tilgang til og får ta i bruk variert materiell og utstyr.
- De ansatte motiverer og inspirerer barna til å bli kjent med forskjellige kunst- og kulturuttrykk.

2.3 Måltid

- Måltider på fritidshjemmet kan være et bidrag til utvikling av et sunt kosthold og en god helse. Måltidet på fritidshjemmet bør legges opp slik at det kan brukes som en arena for etablering av gode sosiale samspill og læring om helse og kosthold.

- Måltider er en viktig del av hverdagen på fritidshjemmet og handler om mye mer enn det å være mett. Måltidet er en arena for sosialt samvær og kommunikasjon der det skapes fellesskap mellom barna og mellom barn og voksne.
- Det settes av nok tid til hvert måltid.
- Det legges til rette for et trivelig og sosialt spisemiljø.
- Det sørges for god hygiene før og under måltidene og ved oppbevaring og tilberedning av mat i tråd med gjeldende retningslinjer.

3. Samarbeid Fritidshjemmet-Hjem

- Foresatte skal oppleve at det er et tett og godt samarbeid når barnet begynner på fritidshjemmet, slik at det skapes trygghet og sammenheng for barna.
- Fornøyde foresatte er viktig for god gjennomføring av arbeidet på fritidshjemmet. De ansatte skal gjøre de foresatte trygge på at barna har det godt på fritidshjemmet. Samarbeid er også en viktig del av arbeidet med et godt skolemiljø som fremmer trivsel og positive relasjoner.
- Informasjon om fritidshjemmet, aktivitetene og tilbudet skal formidles til foresatte gjennom de samme kanaler som skolen benytter. Fritidshjemmet skal gi strekkelig informasjon til foresatte om fritidshjemmet sitt arbeid med å skape et godt miljø for vennskap, lek og læring.
- De ansatte har god dialog og samarbeid med foresatte om barnets hverdag på fritidshjemmet.
- De ansatte må kunne gi faglige begrunnelser for praksis på fritidshjemmet.
- Fritidshjemmet har gode rutiner for å ta imot nye barn og skolestartere.
- Barn og foresatte opplever at det er et godt samarbeid mellom fritidshjemmet og hjemmet.

4. Ledelse av Fritidshjemmet

- Leder på fritidshjemmet skal sikre et tilbud av god kvalitet i tråd med rammeplanens satsingsområder vennskap, lek og læring.
- Daglig leder på skolen har det overordnede ansvar for fritidshjemmet, og det er daglig leder i samarbeid med lederteamet som har ansvar for å legge til rette for felles organisering og planlegging.
- Daglig leder i samarbeid med leder på fritidshjemmet sikrer at det settes av tilstrekkelig tid til samarbeid mellom fritidshjem og skole, eksempelvis felles planleggingsdager.
- Leder på fritidshjemmet er med i skolens lederteam.
- Leder på fritidshjemmet skal sikre kvaliteten i tilbudet og virksomhetens utvikling. Dette innebærer å veilede sine ansatte, være tett på personalet og være til stede i

møtet mellom barn og ansatte. Leder i fritidshjemmet er tett på praksis og synlig i den daglige virksomheten.

- Lederteamet på skolen skal ta ansvar for kompetanseheving for personalgruppen – individuelt og kollektivt.
- Leder i fritidshjemmet konkretiserer og følger opp rammeplanen slik at hele virksomheten er kjent med målsettinger for rammeplanen.
- Daglig leder og leder på fritidshjemmet setter av tid til felles samarbeid mellom skole og fritidshjem.